

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Pulkkinen, Jonna; Ketonen, Laura; Rautopuro, Juhani

Title: Arvioinnin yhdenvertaisuuden vahvistuminen vaatii työtä, täydennyskoulutusta ja ohjeiden selkeyttämistä

Year: 2024

Version: Published version

Copyright: © Kirjoittaja 2024

Rights: In Copyright

Rights url: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/?language=en>

Please cite the original version:

Pulkkinen, J., Ketonen, L., & Rautopuro, J. (2024, 07.02.2024). Arvioinnin yhdenvertaisuuden vahvistuminen vaatii työtä, täydennyskoulutusta ja ohjeiden selkeyttämistä. Tiedonportti : Jyväskylän yliopiston tieteen digilehti. <https://www.jyu.fi/fi/blogikirjoitus/arvioinnin-yhdenvertaisuuden-vahvistuminen-vaatii-tyota-taydennyskoulutusta-ja-ohjeiden>

Arvioinnin yhdenvertaisuuden vahvistuminen vaatii työtä, täydennyskoulutusta ja ohjeiden selkeyttämistä

Opetussuunnitelman perusteiden tulee ohjeistaa selvästi, miten arvioinnissa eri tavoitteita painotetaan, miten kompensatioperiaatetta käytetään ja miten työskentelyä arvioidaan, kirjoittavat Jonna Pulkkinen, Laura Ketonen ja Juhani Rautopuro päättöarvioinnin uudistamisen onnistumisesta.

Julkaistu 7.2.2024

Teksti: Jonna Pulkkinen, Laura Ketonen ja Juhani Rautopuro

Oppilaiden valikoituminen perusopetuksesta toisen asteen opintoihin perustuu perusopetuksen päättöarvosanoihin. Tämän vuoksi on tärkeää, että päättöarviointi tehdään yhtenäisin periaattein. Opetushallitus täsmensi vuosina 2020–2021 arvioinnin kansallisia linjauksia ja laati päättöarvioinnin kriteerit arvosanan 8 lisäksi arvosanoille 5, 7 ja 9. Tavoitteena oli yhdenmukaistaa arviointia ja määritellä aiempaa tarkemmin, mitä osaamista oppilaalta vaaditaan eri arvosanoihin.

Miten uudistus onnistui ja miten se muutti arviointia? Entä onko päättöarviointi yhdenvertaista uudistuksen jälkeen?

Tätä tutkimme PARVI-hankkeessa, jonka Jyväskylän yliopiston koulutuksen tutkimuslaitos toteutti yhdessä Helsingin yliopiston kasvatustieteellisen tiedekunnan kasvatustieteiden osaston kanssa.

Uudistus on opettajien näkemyksen mukaan ollut tarpeellinen ja oikeansuuntainen.

Opettajien arviointikäytänteet muuttuvat kuitenkin hitaasti. Tällaisenaan uudistus ei ole vielä onnistunut tekemään arvioinnista yhdenmukaista, sillä uudistuksen sisältöön liittyy paljon tulkinnanvaraa ja opettajat kokevat uudet arviointikriteerit monitulkintaisina ja epäselvinä.

Eriyisen tulkinnanvaraisiksi periaatteiksi näyttäytyivät osaamisen kompensatio sekä työskentelyn arviointi.

Opetussuunnitelman perusteiden mukaan oppilaan hyvä osaaminen jossain tavoitteessa voi kompensoida hylätyn tai heikon osaamisen jossain toisessa tavoitteessa. Työskentelyn arviointi taas sisältyy opetussuunnitelman perusteiden mukaan oppiaineen arviointiin, ja oppilaan työskentely tulee arvioiduksi, kun arviointi on oppiaineiden tavoitteiden ja kriteerien mukaista.

PARVI-hankkeen tutkimustulokset osoittavat, että opettajat painottavat arvioinnissa eri tavoitteita ja soveltavat edellä kuvattua kompensatioperiaatetta ja työskentelyn arviointia hyvin eri tavoin. Ongelmana siis on, että tällaisenaan arviointiohjeistukset jättävät opettajalle liikaa tulkinnanvaraa tavoitteiden painottamiseen, kompensatioon ja työskentelyn arviointiin.

Loppuraportti antaa suosituksia Opetushallitukselle

Uudistuksen toimeenpanoon liittyy tekijöitä, jotka ovat vaikeuttaneet yhdenmukaisen arvioinnin toteutumista. Uudistukseen perehtyminen näyttää jääneen merkittävässä määrin opettajien oman aktiivisuuden varaan, eikä opettajille tarjottu koulutus ole ollut riittävää tai valtakunnallisesti yhtenäistä.

Kun uudistuksen sisältöön liittyy paljon tulkinnanvaraa eikä valtakunnallisesti yhtenäinen koulutus ole tavoittanut kaikkia opettajia, ei valtakunnallisesti yhteistä ymmärrystä uudistuksen sisällöstä voi

saavuttaa.

Tällöin opettajien arviointikäytännöissä on suuria eroja eikä arviointi ole yhdenmukaista.

PARVI-hankkeen juuri julkaistussa loppuraportissa esitimme suosituksia ja toimenpide-ehdotuksia, joita Opetushallituksen tulisi huomioida kehittäessään arviointiohjeistuksia ja päättöarvioinnin kriteereitä, jotta arvioinnista tulisi yhdenmukaisempaa. Tärkeimmät näistä suosituksista liittyvät opetussuunnitelman perusteiden arviointiohjeistusten ja arviointikriteerien selkeyttämiseen.

Opetussuunnitelman perusteiden tulee ohjeistaa selvästi, miten arvioinnissa eri tavoitteita painotetaan, miten kompensatioperiaatetta käytetään ja miten työskentelyä arvioidaan.

On myös huomioitava, että tärkeissä koulutus uudistuksissa perehtymistä uudistukseen ei saa jättää opettajien oman aktiivisuuden varaan vaan opettajille tulee tarjota riittävästi laadukasta ja valtakunnallisesti yhtenäistä koulutusta.

Arvioinnin yhdenvertaisuuden vahvistuminen vaatii edelleen työtä, opettajien täydennyskoulutusta ja arviointiohjeistusten selkeyttämistä. Arviointiuudistuksessa ollaan vasta alkutaipaleella.

Kirjoittajat kuuluvat päättöarviointiuudistuksen tutkimushankkeen (Parvi) tutkimusryhmään. Hankkeen vastaava tutkija Jonna Pulkkinen työskentelee tutkijatohtorina Jyväskylän yliopiston Koulutuksen tutkimuslaitoksessa, hankkeen matematiikan ja fysiikan asiantuntija Laura Ketonen yliopistonopettajana Jyväskylän yliopiston opettajankoulutuslaitoksella ja hankkeen projektipäällikkö Juhani Rautopuro tutkimusprofessorina Jyväskylän yliopiston Koulutuksen tutkimuslaitoksessa.

Parvi-hankkeen loppuraportti

Jyväskylän yliopiston Koulutuksen tutkimuslaitos

Jyväskylän yliopiston opettajankoulutuslaitos

Jaa tämä artikkeli

Jonna Pulkkinen
Tutkijatohtori

Laura Ketonen
Yliopistonopettaja

Juhani Rautopuro
Tutkimusprofessori

Aiheeseen liittyvä sisältö

Tiedonportti – Jyväskylän yliopiston tieteen digilehti

Lue laajempia juttuja tieteestä.

Opettajankoulutuslaitos

Jyväskylän yliopiston opettajankoulutuslaitos

Aiheeseen liittyviä uutisia

Blogikirjoitus

20.2.2024

Luonnontieteiden ja matematiikan uramahdollisuuksia avattava nuorille paremmin

Mikä tahansa toimi, joka innostaa koululaisia oppimisen ja tiedon äärelle, on positiivista, kirjoittaa professori, varadekaani Maija Nissinen.

Blogikirjoitus

14.12.2023

Antero Holmila: Rauhan unelmat ja illuusiot Ukrainassa ja Palestiinan tilanteessa

Myös tämän syksyn polttava kysymys on koskenut sotien ja konfliktien päättymistä: miten niiden pitäisi päättyä ja miten rakentaa kestävää rauhaa maailmaan.

Blogikirjoitus

8.12.2023

Hvvinvoinnin vmmärtäminen vaatii monitieteistä otetta

Jyväskylän yliopisto

Seminaarinkatu 15
(Kirjaamo ja arkisto)
PL 35
40014 Jyväskylän yliopisto
Vaihde (014) 260 1211

Yhteystiedot | Kartat
HelpJYU-palveluportaali

Y-tunnus 0245894-7
Yliopiston laskutusosoitteet

Anna palautetta sivustosta

Evästeasetukset